

'ALS DE ZON SCHIJNT, DENK IK: PA, BEDANKT!'

Ilse DeLange (35) legde vorig jaar november haar werk stil om samen met haar familie voor haar zieke vader te zorgen. Hoe zijn dood haar heeft veranderd, is te horen op haar album 'Eye of the hurricane', dat op 14 september verschijnt.

BLOES (BY SECOND FEMALE VIA RAAK), BROEK (IRO VIA CENTRE NEUF), KETTINKJES (MIMI ET TOI VIA COTTON-CAKE), ARMBAND (VITA FEDE VIA THECOLLECTOR.COM)

Het is eind juli wanneer we Ilse DeLange (35) in de Hilversumse bossen ontmoeten, waar ze in de Wisseloord Studio's de laatste hand legt aan haar nieuwe album 'Eye of the hurricane'. Het is een zonnige week, maar Ilse's bleke teint verraad dat ze weinig zonuren meepikt. Ze maakt lange dagen in de studio, van tien uur 's ochtends tot tien uur 's avonds. Tussendoor doet ze interviews, fotoshoots, tv-opnames en staat ze af en toe ook nog op het podium. Op 14 september zingt ze in het Gelredome in Arnhem en op diezelfde dag wordt haar album gelanceerd op wat zij noemt 'de grootste releaseparty aller tijden'.

Hoe is het met je stresslevel?

"Ik kan goed presteren onder druk. Vroeger al stelde ik huiswerk maken uit tot het laatste moment en stond ik om zes uur 's morgens op om te leren. Ik neem me wel altijd voor om beter te plannen, maar het lukt nooit. Het zal wel bij me horen, denk ik."

En het feit dat je voor het eerst helemaal zelf een album produceert, maakt dat je zenuwachtig?

"Vooraf vroeg ik me af: kan ik dit wel? Iedereen in mijn omgeving was ervan overtuigd dat ik het kon. Bij vorige albums bemoeide ik me al overal tegenaan, maar als ik het even niet wist,

kon ik terugvallen op de ervaren producer naast me. Nu word ik helemaal teruggeworpen op mezelf en kijkt iedereen mij aan als ze er niet uitkomen. Maar ik begin me steeds zekerder te voelen in die rol."

Je vader is begin dit jaar overleden aan kanker. Je zit en zat in een heel hectische periode. Heb je het album daarom 'The eye of the hurricane' genoemd?

"Vorig jaar heb ik een heel uitbundige plaat gemaakt. Hij was voor negentig procent af, maar toen mijn vader ziek werd, paste die vrolijke plaat niet meer bij mijn gevoel. Ik wilde alles herzien en zo kwamen er ook liedjes die ik eerder had geschreven naar boven borrelen. Zoals 'Hurricane', dat al twee jaar oud was. Het ging niet over mijn vader, maar heeft veel raakvlakken met wat wij als gezin hebben meegemaakt: de strijd aangaan, uit de veilige haven stappen en niet bang zijn voor die wervelwind die je kant opkomt. Deze symboliek paste bij die periode."

Wanneer hoorde je dat je vader ziek was?

"Ik stond eind juni vorig jaar op Schiphol te wachten op mijn vlucht naar Amerika, waar ik naartoe moest voor albumopnames, toen mijn moeder belde: 'Pa was naar de huisarts en hij

'Ze zullen in het ziekenhuis wel gedacht hebben: daar heb je die De Langes weer'

moest direct door naar het ziekenhuis, want ze vertrouwen het niet.' Onwerkelijk, want mijn vader was een ontzettend energieke, positieve en vrolijke man. Als ik nu terugkijk, denk ik: was ie de laatste jaren al niet anders? Soms had hij opeens minder zin om ergens naartoe te gaan, terwijl hij normaal gesproken altijd vooraan stond. Hij moet al heel lang ziek zijn geweest zonder dat hij en wij het wisten."

Toen kwam de diagnose: kanker.

"Mijn vader, moeder, twee oudere broers en ik gingen naar het ziekenhuis in Almelo voor de uitslag. We hadden zelf al het vermoeden dat het kanker zou kunnen zijn. De arts bevestigde dat en vertelde dat het een moeilijke strijd zou worden. Heel gek, maar op zo'n moment ga je totaal voorbij aan de boodschap die je krijgt. Er kwam een overlevingsdrang over ons. Waren we wel in het juiste ziekenhuis, had hij de juiste artsen? Daar zaten we als gezin bovenop. Ze zullen wel gedacht hebben: daar heb je die De Langes weer. Maar ja, je vecht voor je bloed. Dat doe je. Het drong in het begin niet echt tot ons door waar we mee te maken hadden."

Wanneer kwam dat besef wel?

"Pas een paar maanden later, toen mijn vader de ene na de andere complicatie kreeg. Elke keer als we dachten dat we hem gingen verliezen, krabbelde hij weer op. Maar op een gegeven moment was er steeds minder hoop op genezing, toen werd de angst om hem te verliezen heel groot. Maar dan nóg geloof je niet dat je vader doodgaat. Zelfs toen de arts

'Songteksten of verdriet van anderen raken me nu meer. En dat hoor je terug in mijn stem'

'IK ZOU MIJN MOEDER ZO GRAAG WILLEN BESCHERMEN TEGEN HET VERDRIET'

◀ in november zei dat mijn vader uitbehandeld was en ze niets meer voor hem konden betekenen, wilde ik er niet aan. Het komt zo hard binnen en is tegelijkertijd zo onwerkelijk."

Je besloot al je werkzaamheden neer te leggen en samen met je vriend Bart bij je ouders in te trekken om in de terminale fase bij je vader te zijn.

"Het was een natuurlijk besluit: dit is waar ik nu wil zijn en de rest kan me gestolen worden. Het was fijn om te kunnen zorgen, want ik voelde me zo machteloos. Ik ben zeven weken bij mijn ouders geweest, tot het eind. In het begin was mijn vader nog best goed. We keken voetbal, hij dronk af en toe een glaasje wijn en we hebben veel gelachen. Hij wilde naar buiten, dus namen we hem met rolstoel en infusen en al mee naar het winkelcentrum. We hadden hem zo strak ingepakt dat hij niet meer kon bewegen. Hij moest daar hard om lachen. Mijn

vader hield erg van Toon Hermans, dus zette ik de conferences op en zong hij alle liedjes mee. Wat ik heel erg vond, was dat ik hem niet meer kon verwennen met lekker eten. Daar had hij zo van gehouden. Wat hij ook had willen eten, ik had de ingrediënten overal vandaan gehaald. Maar het smaakte hem niet meer."

Wat is je mooiste herinnering uit die tijd?

"Mijn vader was gek op vuurwerk. Met oud en nieuw hebben we de dokter gevraagd hem nog één oppepper te geven, zodat hij die avond extra kon genieten. 's Nachts om twaalf uur deden we alle lichten in huis uit en openden alle gordijnen, zodat mijn vader goed naar buiten kon kijken. We keken voor het laatst samen naar het vuurwerk. In een van de nummers op mijn album heb ik een vuurwerksample gedaan. Niet iedereen zal het als zodanig herkennen, maar mij brengt het terug naar dat

bijzondere moment. Al met al is het een heel waardevolle periode geweest."

Wilde je nog iets van hem horen?

"Nee niets, maar ik vond het wel heel belangrijk dat hij wist wat een ontzettend goede vader hij was geweest. Ik zei dan ook om de haverklap: 'Pa, je hebt het hartstikke goed gedaan hoor.' Dan zei hij: 'Nou dat hoop ik maar, dat hoop ik maar.' En dan zei ik weer: 'Ja, dat is gewoon zo.' Ik vind het heel fijn dat ik de kans heb gehad dat te uiten."

Op 9 januari koos je vader voor actieve euthanasie.

"We zaten met z'n allen rond zijn bed. Het was ontzettend moeilijk, maar ook heel mooi. Als hij het nog langer had moeten uitzingen, totdat zijn lichaam het begaf, dan had hij ondraaglijk moeten lijden. Hij is nu heel vredig ingeslapen, zonder pijn en angstige toestanden. Dit was wat hij wilde, het gaf hem rust en daardoor geeft het mij ook troost. Op vrijdag 13 januari werd hij gecremeerd. Vooraf had ik gezegd: 'Nou pa, je zorgt er wel voor dat vrijdag de zon schijnt, hè?' 'Ja, ja, daar zorg ik wel voor,' zei hij lachend. En ja hoor, die dag stond de zon hoog aan de hemel. Ik wil natuurlijk heel graag geloven dat die pa van mij dat geregeld heeft, en dat doe ik dan ook lekker, haha."

Ben je gelovig?

"Nee, maar ik zou wél heel graag geloven dat er meer is. Als het een beetje gaat schemeren, dan tuur ik naar buiten en denk: zie ik hem? Ik zou hem namelijk zo graag nog een keer willen zien. Dat zie je toch altijd in die vage tv-programma's? Het lijkt me een mooi idee om toch nog soort van contact te hebben. Als ik het zonnetje zie, denk ik wel altijd: pa, bedankt!"

Hoe was het om na je vaders dood weer naar je ouderlijk huis te gaan?

"De eerste keren waren heel raar, ik zag m'n vader nog zo zitten in z'n stoel. Hij was altijd aanwezig en vrolijk, zong met de radio mee, maakte soep op zondag. Dat mis ik ontzettend. En nu staat m'n moeder me alleen uit te zwaaien als ik wegrij. Dat ze daarna weer terugloopt naar een leeg huis, vind ik zo erg. Ik zou haar willen beschermen tegen die pijn. Mijn ouders waren echt een twee-eenheid. Ze deden alles samen. Mijn moeder en ik bellen nu elke dag. ▶

ONZE ILSE

Ilse Annoeska de Lange (Almelo, 1977) staat al vanaf haar achtste op het podium. Eerst als playbackartiest, later als zangeres. In 1998 kwam haar **debuutalbum** 'World of hurt' uit en werd meteen vier keer platina. Inmiddels heeft ze **tien platina-albums** en **vier Edisons** in haar prijzenkast staan. Op 14 september verschijnt haar **twaalfde album** 'Eye of the hurricane', tijdens haar concert in het Gelredome in Arnhem. Ilse is sinds haar 21^e samen met de drummer van haar band, Bart Vergoossen. Ilse op Twitter: [@ilsedelange](https://twitter.com/ilsedelange).

TOP (MAISON SCOTCH), JEANS (ACNE VIA CENTRE NEUF)

◀ Soms vindt ze bijvoorbeeld peukjes van mijn vader in de tuin en dan breekt ze. Het is zo'n intens verdriet. Maar ik ben heel trots op hoe ze ermee omgaat; ik weet niet of ik zo sterk zou zijn. Bart en ik zijn eigenlijk net zo'n twee-eenheid als mijn ouders."

'Bart en ik zijn net zo'n twee-eenheid als mijn ouders waren'

Jullie zijn veertien jaar samen, Bart is drummer in jouw band, hoe houden jullie het leuk?

"We hoeven er eigenlijk niet veel moeite voor te doen. Wij zien elkaar natuurlijk absurd veel, in vergelijking met andere stellen, maar het werkt voor ons. Als ik een dag weg ben, ben ik nog altijd blij als ik hem 's avonds weer zie. Bart is in het hele proces met mijn vader mijn grootste steun geweest. We hebben geen enorme sociale kring van vrienden om ons heen, onze echt goede vrienden zijn op een hand te tellen, maar ik vind dat wel overzichtelijk. Als je elkaar ziet, moet het goed zijn, ook al heb je elkaar lange tijd niet gezien. Ik kan er niet tegen als een vriendin zou zeggen: 'Je hebt me nu al drie weken niet gebeld.' Daar word ik helemaal kriebelig van."

Willen jullie kinderen?

"Ja, als het voor ons in het verschiet ligt, graag. Jammer is dat mijn pa dat niet meer meemaakt. Dat zal een moment zijn waarop ik hem ontzettend zal missen. Maar ik zal mijn kinderen vertellen hoe leuk, lief en sterk hij was. Hoe hij een aap nadeed en ons in de tuin achterna zat. Of hoe hij mijn oren 'opat', zodat ik de slappe lach kreeg. In hun ogen wordt het een soort superman."

Heb je de dood van je vader goed kunnen verwerken?

"Ik heb het gevoel dat ik het een plekje heb

kunnen geven, ook door er nummers over te schrijven voor mijn nieuwe album. Tuurlijk zijn er momenten dat ik breek als ik ze zing, maar ik vind het mooi om op deze manier mijn verdriet te verwerken. En ik heb het gevoel dat er weer een schil van mezelf af is, dat ik dichterbij de kern kom. Ik ben altijd een emotioneel mens geweest, maar bepaalde songteksten of verdriet van anderen raken me nu meer. En dat hoor je terug in mijn stem. Deze ervaring, hoe verschrikkelijk ook, maakt me een rijker mens. Dat is de schoonheid van ouder worden."

Vind je het niet moeilijk er constant over te praten?

"Ik vind dat juist fijn, maar het is ook best lastig. Dit is mijn persoonlijkste album ooit, juist door wat er is gebeurd. Maar ik wil absoluut niet dat het lijkt alsof mijn vader het verkooppraatje voor mijn album is. Laatst twitterde iemand: 'Daar heb je Ilse DeLange weer met haar dode vader. Hoe vaak moet ik dat nog horen?' Gelukkig zijn de meeste mensen positief en vinden herkenning in mijn verhaal. We hebben alles omgegooid qua planning; ons Gelredome-concert en mijn album zijn verschoven. Maar het is goed dat na 14 september het leven weer verdergaat. Even op vakantie en niet meer praten over mezelf."

Vind je dat vervelend, dat praten over jezelf?

"Nee, maar in de toekomst zou ik, naast mijn eigen carrière, ook wel meer op de achtergrond willen werken. Mijn ervaring gebruiken om nieuwe artiesten te begeleiden."

Ben je weleens bij een psycholoog geweest, of denk je...

"...dat is onbegonnen werk? Haha! Nee, ik ben wel ooit geïnterviewd door een psycholoog, maar volgens mij had die beste man meer hulp nodig dan ik. Nee, serieus. Je bent jezelf tijdens interviews natuurlijk constant aan het analyseren, en daar kun je echt mesjogge van worden. Ik begrijp wel dat veel van die Amerikaanse sterren doordraaien. Gelukkig zijn we in Nederland redelijk nuchter en zeker als je uit de Twentse klei komt, zoals ik. Dan moet je zelfs oppassen dat je niet alles plat relativeert." ●

'JE BENT JEZELF IN INTERVIEWS CONSTANT AAN HET ANALYSEREN, DAAR KUN JE MESJOGGE VAN WORDEN'